

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach	2
Politológ: Psíci a mačičky dôchodkový systém a ani spoločnosť nezachránia	3
Tlač, Korzár, 12. 1. 2022	
Politológ: Psíci a mačičky dôchodkový systém a ani spoločnosť nezachránia	6
Online, korzar.sme.sk, 11. 1. 2022, 21:40	
Člen organizovanej skupiny sa mal obohatiť, no žije v paneláku a nemá ani vodičák	9
Online, korzar.sme.sk, 11. 1. 2022, 21:50	
Nadčasový Kafka, človek svojej doby	11
Online, litcentrum.sk, 11. 1. 2022, 12:02	

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Politológ: Psíci a mačičky dôchodkový systém a ani spoločnosť nezachránia [✉](#)

12. 1. 2022, Zdroj: **Korzár**, Strana: 7, Vydavateľ: Petit Press, Autor: Lenka Haniková, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 126 523 GRP: 2,81 OTS: 0,03 AVE: 3399 Eur

ŠTUDENTKY HOVORIA NA ROVINU, ŽE NEHCÚ RIEŠIŤ DETI, ALE KARIÉRU

Prvé dáta zo sčítania potvrdzujú trendy. Viac slobodných a starých.

Populácia starne, čoraz viac ľudí je slobodných a bezdetných, v Košickom kraji ubúda obyvateľov. „Dnes mladý človek ukončí vysokú školu ako 25-ročný a namiesto toho, aby sa zaradil do pracovného procesu, alebo aby si založil rodinu, sa rozhodne ísť študovať ďalšiu vysokú školu,“ opisuje ALEXANDER ONUFRÁK z Katedry politológie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Mladí ľudia sa pozerajú na založenie rodiny skôr negatívne a vidí to aj u svojich študentiek. „Prítomné je to najmä u dievčat, ktoré majú nadštandardné študijné výsledky. Sú to prvé lastovičky, ale tento trend som zachytil už pred dvomi tromi rokmi. Takémuto postojú tak trochu aj rozumiem. Tí, čo majú deti, si uvedomujú, že musia niečo obetovať,“ vysvetľuje v rozhovore, v ktorom bližšie približuje fenomény vyplývajúce z prvých výsledkov elektronického sčítania obyvateľstva.

Keď ste si prezerali prvé dáta o sčítaní obyvateľstva, čo vás najviac prekvapilo?

- Sú to síce ešte len prvotné dáta, ale všeobecne ide o dlhodobé trendy, ktoré sa opakujú a nadväzujú na sčítanie v rokoch 1991, 2001 a 2011. Najväčší progres vidím v tom, že sa mnohé dáta získali priamo z databáz štátu.

V Košickom kraji počet obyvateľov v porovnaní s rokom 2011 klesol, „zmizlo“ takmer 10tisíc obyvateľov, pričom ide o jeden z najvýraznejších úbytkov vôbec. Ani toto vás neprekvapilo?

- Pokiaľ ide o úbytok obyvateľstva, je to dlhodobé nielen v Košickom kraji, kde je to síce vidieť najviac, ale aj v Prešovskom či Banskobystrickom kraji. V týchto krajoch je stále prítomná nielen vnútorná migrácia v rámci Slovenska smerom na západ, ale aj vonkajšia migrácia mimo krajiny. Dokazujú to aj štatistiky za minulé roky. V Bratislavskom a Trnavskom kraji dokonca došlo k navýšeniu obyvateľstva. Je to spôsobené viacerými faktormi, nielen migráciou, ale aj skladbou obyvateľstva.

Na východnom Slovensku žije viac starších ľudí, mladí odchádzajú preč. Je dobré si uvedomiť aj to, že vysťahovalectvo je historický fenomén. Na prelome 19. a 20. storočia ľudia z územia východného Slovenska odchádzali za prácou najmä do Ameriky či Kanady, niektorí i do štátov Južnej Ameriky, napríklad do Argentíny či Brazílie. Časť rusínskeho obyvateľstva sa vysťahovala i do Sovietskeho zväzu. Po roku 1945 chodili ľudia pracovať napríklad do baní na Ostravsko k nemeckému pohraničiu.

Sú indície, že títo ľudia sa v starobe vracajú do regiónov naspäť?

- Skôr je to výnimka. Tento trend som osobne zachytil v prípade ľudí, ktorí bývajú v krajských mestách, napríklad v Prešove či v Košiciach, kde je cena nehnuteľností veľmi vysoká. Nechávajú byty svojim deťom a na dôchodok idú bývať do iných okresov na severovýchod Slovenska, kde majú po starších rodičoch nehnuteľnosti a opravujú si ich. Poznám mnoho takýchto prípadov.

Od ľudí z mojej generácie som viackrát počula, že na východné Slovensko, napríklad do Prešova, sa vrátia až na dôchodok, že je to také „mesto na dožitie“.

- Častejšie sú podľa mňa skôr prípady, keď ľudia z Prešova odchádzajú do okolitých obcí. Toto je aj dôvod, prečo napríklad veľmi vzrástol okres Košice-okolie v prípade Košíc, respektíve Sabinov v prípade Prešova. Ako som spomínal, mnoho ľudí odchádza priamo z mesta, lebo cena nehnuteľností je naozaj veľmi vysoká. V blízkosti Prešova a Košíc je však stále dobré dopravné spojenie, obce majú dobré vybavenie, internet, elektrinu, plyn, a najmä sa tam dá kúpiť napríklad domček, ktorý je lacnejší ako dvojizbový byt v Košiciach či v Prešove.

Úbytok 10-tisíc obyvateľov možno na prvý pohľad nevyzerá dobre. Je to aj z tej historickej perspektívy, ktorú ste načrtli, veľa, alebo je to skôr prirodzený úbytok?

- Štatistiky sú čerstvé, nie sú ešte podrobené analýze a teda nevieme, kam tí ľudia smerovali. Je dôležité, či išli len do okolitých okresov alebo či smerovali úplne inde. Súvisí to možno aj s tým, že Košice majú veľké množstvo kvalifikovaných ľudí, ktorí sa v meste necítili byť potrební alebo využiteľní, preto smerovali napríklad do Bratislavy alebo do Prahy. Uvediem trochu odlišný pohľad na vec. Košice boli kedysi významným mestom v Uhorsku, preto istá časť starých Košičanov, ktorí sa hlásili k maďarskej národnosti, smerujú alebo smerovali do Budapešti alebo majú väzby napríklad v Miskolci.

Len v troch okresoch počet obyvateľov stúpol, a to v Gelnici, Spišskej Novej Vsi a v spomínanom okrese Košice-okolie. S čím to súvisí?

- Je dobré pozrieť sa na dlhodobé štatistiky Spiša. Tam bola pôrodnosť vždy vyššia. Súvisí to aj s tým, že sú tam viacpočetné rodiny či rómske komunity, kde je detí viac. To sa týka napríklad aj Kežmarku, Starej Ľubovne či Sabinova. V okolí sú navyše relatívne veľké obce,

kde majú aj mladé rodiny napríklad tri, štyri i viac detí.

Sú to trendy, ktoré budú v týchto okresoch pokračovať?

- Je to niečo, čo sa pravidelne opakuje. Na týchto územiach žijú silné ročníky a navyše tam ostávajú. Úplne opačný príklad sú ale okresy na severovýchode Slovenska ako Medzilaborce, Snina, Stropkov či Svidník, kde je prestarnuté obyvateľstvo a ľudí bude len ťažko pribúdať, keďže tam nie sú mladí. Zároveň je vidieť rozdiel aj v súvislosti so sobášnosťou.

Ako to myslíte?

- V Prešovskom kraji sa ľudia sobášia častejšie ako v Košickom kraji. Ja to pripisujem religiozite. Severovýchod Slovenska je známy tým, že je religiózny. Vidíme to aj na volebných výsledkoch. Je tam pomerne silná podpora Smeru, ale svojich podporovateľov má aj Kresťanskodemokratické hnutie (KDH) či OĽaNO. Čím južnejšie v rámci Prešovského kraja ideme, tým silnejšia je voličská podpora pre kresťanských demokratov. Je tam zároveň väčší spoločenský tlak z okolia, aby mladí ľudia zakladali rodiny a sobášili sa. To už nevidím napríklad v južných okresoch Košického kraja, napríklad v okrese Rožňava, kde je väčšie zastúpenie evanjelikov, reformovaných či dokonca neveriacich.

Z výsledkov sčítania vyplýva aj to, že populácia starne, alebo že mierne vzrástol počet slobodných ľudí. Kopíruje Slovensko týmito výsledkami trend v západných štátoch Európskej únie, kde takisto populácia starne?

- Slovensko je štát, kde je starnutie obyvateľstva jedno z najrýchlejších v Európe. Súvisí to aj s tým, že sú tu veľmi silné povojnové ročníky. Počas vojny ľudia rodiny nezakladali, to sa však potom zmenilo. Hovoríme o takzvaných povojnových ročníkoch od roku 1945 do 1955. Treba si uvedomiť, že sú to ľudia, ktorí odišli do dôchodkového veku. Táto generácia mala koncom 70. rokov veľmi silnú pôrodnosť, sú to takzvané Husákové deti. Veľký prepad pôrodnosti bol znova v 90. rokoch, čo súviselo s ekonomickými problémami, s rozpadom federácie, vládami Vladimíra Mečiara, privatizáciami a podobne. To sa odzrkadlilo najmä na prelome milénia.

Nárast ľudí v dôchodkovom veku a s tým spojené problémy si však mnoho ľudí neuvedomuje, no študentov upozorňujem aj na tento aspekt. Mnohí mladí nechcú zakladať rodiny, je to vidieť najmä v západnej Európe. Oveľa lepší je „mama hotel“, teda keď mama operie, postará sa, navarí. Tento fenomén je známy aj ako odkladanie dospelosti.

Ďalší jav je aj zvyšujúca sa školská dochádzka. V minulosti si 20-roční ľudia zakladali rodiny. Dnes mladý človek ukončí vysokú školu ako 25-ročný a namiesto toho, aby sa zaradil do pracovného procesu alebo aby si založil rodinu, sa rozhodne ísť študovať ďalšiu vysokú školu. Väčšina prvorodičiek je vo veku 30 plus, čo zároveň vytvára najmä zdravotné komplikácie, o ktorých by vedeli hovoriť lekári. Vidím to už aj u niektorých našich študentiek, ktoré povedia na rovinu, že nechcú riešiť rodinu či deti, ale kariéru.

Vy ste často medzi mladými ľuďmi na prednáškach, je teda nazeranie na založenie rodiny skôr negatívne?

- Je to tak najmä u dievčat, ktoré majú nadštandardné študijné výsledky. Sú to prvé lastovičky, ale tento trend som zachytil už pred dvomi - tromi rokmi. Takémuto postojú tak trochu aj rozumiem. Tí, čo majú deti, si uvedomujú, že musia niečo obetovať. Nemôžu ísť na dve či tri dovolenky ročne, ale venovať sa deťom. Ani kariérny postup už nie je taký, ako keď je človek slobodný a bez rodinných záväzkov.

Otázny zostáva, čo bude o 20 alebo 30 rokov, keď oni odídu do zahraničia, no ich rodičia budú potrebovať pomoc. Zoberú si ich do Bruselu, Mníchova či Prahy, alebo tí, ktorí ostanú, budú pomáhať tým, ktorých deti odišli? V tejto súvislosti je potrebné pozerať sa na dve – tri dekády dopredu, nielen na desaťročné obdobie, kedy je sčítanie obyvateľstva.

Prednedávnom som dokonca k tomuto zachytila aj kritiku pápeža Františka, že ľudia uprednostňujú starostlivosť o mačky a psy, než o deti a odkázal, že je to sebecké. Nie je to ale jeden z „údelov“ života v blahobyte, že sa prsto čoraz viac ľudí rozhodne nemať deti?

- Trošku odbočím, ale raz mi jeden známy veterinár povedal, že človek, ktorý nemá rád zvieratá, nemá rád ani ľudí. Je naozaj dôležité mať lásku aspoň k zvieratám, ale keď budete starý, psík vám neprinesie pohár s vodou, neodvezie vás k lekárovi a niekto sa o vás bude musieť starať. Možno na to narážal pápež František. Dôchodkový a sociálny systém, ani spoločnosť ako takú, psíci a mačky nezachránia.

Osobne si však myslím, že je tu pre rodiny obrovský deficit pomoci zo strany štátu. Podpora vo výške približne 25 eur je veľmi nízka. Už sa tu niečo rysuje a keď minister financií hovorí, že je potrebné výrazne podporiť rodiny, má to svoju logiku. Možno aj to bude motivácia, aby ľudia mali viac detí. Nie som pritom zástanca toho, aby takéto benefity boli vyplácané priamo, ale skôr vidím priestor cez znižovanie daňového a odvodového zaťaženia rodičov.

Spomínali ste, že pôrodnosť reaguje na krízy. Ako to ovplyvní pandémia?

- V prvom rade nám pandémia radikálne zvýšila úmrtnosť. Čo sa týka pôrodnosti, neviem, aký je trend na Slovensku, ale zachytil som trendy v istých oblastiach vo svete. Tým, že boli ľudia viac doma, v niektorých domácnostiach sa naozaj narodilo viac detí. Manželia neboli v práci ale doma, tak pôrodnosť vzrástla. Pandémia má však dosah najmä na sociálne kontakty. Univerzita nebola len o

nadobúdaní poznatkov, ale aj o budovaní sociálnych vzťahov. Aj na internátoch sa vytvárali rôzne vzťahy, o ktoré sú dnes študenti ukrátení. Stretnutie na káve, pri pohári vína či piva je tiež dôležité, a túto generáciu to poznačí.

Politológ Alexander Onufrák.

FOTO: ARCHÍV ALEXANDER ONUFRÁK

V Košiciach ľudí ubúda. Cena bytov je veľmi vysoká, mnohí idú na dôchodok radšej bývať do domov v iných okresoch.

FOTO: JUDITA ČERMÁKOVÁ

Autor: LENKA HANIKOVÁ

Politológ: Psíci a mačičky dôchodkový systém a ani spoločnosť nezachránia ☑

☑ 11. 1. 2022, 21:40, Zdroj: korzar.sme.sk ☑, Vydavateľ: Petit Press, Autor: Lenka Haniková, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 70 491 GRP: 1,57 OTS: 0,02 AVE: 1248 Eur

Študentky hovoria na rovinu, že deti nechcú.

Populácia starne, čoraz viac ľudí je slobodných a bezdetných, v Košickom kraji ubúda obyvateľov. „Dnes mladý človek ukončí vysokú školu ako 25-ročný a namiesto toho, aby sa zaradil do pracovného procesu, alebo aby si založil rodinu, sa rozhodne ísť študovať ďalšiu vysokú školu,“ opisuje ALEXANDER ONUFRÁK z Katedry politológie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Mladí ľudia sa pozerajú na založenie rodiny skôr negatívne a vidí to aj u svojich študentiek. „Prítomné je to najmä u dievčat, ktoré majú nadštandardné študijné výsledky. Sú to prvé lastovičky, ale tento trend som zachytil už pred dvomi -tromi rokmi. Takémuto postojú tak trochu aj rozumom. Tí, čo majú deti, si uvedomujú, že musia niečo obetovať,“ vysvetľuje v rozhovore, v ktorom bližšie približuje fenomény vyplývajúce z prvých výsledkov elektronického sčítania obyvateľstva.

V rozhovore sa dočítate:

- ako môže „miznutie“ obyvateľov Košíc súvisieť s nedávnou minulosťou
- prečo sa ľudia sťahujú skôr mimo miest
- prečo je v Prešovskom kraji v porovnaní s Košickým krajom sobášnosť vyššia
- prečo dôchodkový a sociálny systém nezachránia psíci a mačičky
- aký vplyv má pandémia na pôrodnosť
- v akej forme vidí logickú podporu mladých rodín

Keď ste si prezerali prvé dáta o sčítaní obyvateľstva, čo vás najviac prekvapilo?

- Sú to síce ešte len prvotné dáta, ale všeobecne ide o dlhodobé trendy, ktoré sa opakujú a nadväzujú na sčítanie v rokoch 1991, 2001 a 2011. Najväčší progres vidím v tom, že sa mnohé dáta získali priamo z databáz štátu.

Súvisiaci článok Súvisiaci článok Košice prišli o 10-tisíc ľudí, na východe je o 60-tisíc dôchodcov viac Čítajte

V Košickom kraji počet obyvateľov v porovnaní s rokom 2011 klesol, „zmizlo“ takmer 10-tisíc obyvateľov, pričom ide o jeden z najvýraznejších úbytkov vôbec. Ani toto vás neprekvapilo?

- Pokiaľ ide o úbytok obyvateľstva, je to dlhodobé nielen v Košickom kraji, kde je to síce vidieť najviac, ale aj v Prešovskom či Banskobystrickom kraji. V týchto krajoch je stále prítomná nielen vnútorná migrácia v rámci Slovenska smerom na západ, ale aj vonkajšia migrácia mimo krajiny. Dokazujú to aj štatistiky za minulé roky. V Bratislavskom a Trnavskom kraji dokonca došlo k navýšeniu obyvateľstva. Je to spôsobené viacerými faktormi, nielen migráciou, ale aj skladbou obyvateľstva.

Na východnom Slovensku žije viac starších ľudí, mladí odchádzajú preč. Je dobré si uvedomiť aj to, že vysťahovalectvo je historický fenomén. Na prelome 19. a 20. storočia ľudia z územia východného Slovenska odchádzali za prácou najmä do Ameriky či Kanady, niektorí i do štátov Južnej Ameriky, napríklad do Argentíny či Brazílie. Časť rusínskeho obyvateľstva sa vysťahovala i do Sovietskeho zväzu. Po roku 1945 chodili ľudia pracovať napríklad do baní na Ostravsko k nemeckému pohraničiu.

Sú indície, že títo ľudia sa v starobe vracajú do regiónov naspäť?

- Skôr je to výnimka. Tento trend som osobne zachytil v prípade ľudí, ktorí bývajú v krajských mestách, napríklad v Prešove či v Košiciach, kde je cena nehnuteľností veľmi vysoká. Nechávajú byty svojim deťom a na dôchodok idú bývať do iných okresov na severovýchod Slovenska, kde majú po starších rodičoch nehnuteľnosti a opravujú si ich. Poznám mnoho takýchto prípadov.

Od ľudí z mojej generácie som viackrát počula, že na východné Slovensko, napríklad do Prešova, sa vracia až na dôchodok, že je to také „mesto na dožitie“.

((piano))

- Častejšie sú podľa mňa skôr prípady, keď ľudia z Prešova odchádzajú do okolitých obcí. Toto je aj dôvod, prečo napríklad veľmi vzrástol okres Košice-okolie v prípade Košíc, respektíve Sabinov v prípade Prešova. Ako som spomínal, mnoho ľudí odchádza priamo z mesta, lebo cena nehnuteľností je naozaj veľmi vysoká. V blízkosti Prešova a Košíc je však stále dobré dopravné spojenie, obce majú dobré vybavenie, internet, elektrinu, plyn, a najmä sa tam dá kúpiť napríklad domček, ktorý je lacnejší ako dvojizbový byt v Košiciach či v

Prešove.

Súvisiaci článok Súvisiaci článok Východniari chcú byty vlastniť a nie využívať. Preto ich kupujú a na roky sa zadlžia Čítajte

Úbytok 10-tisíc obyvateľov možno na prvý pohľad nevyzerá dobre. Je to aj z tej historickej perspektívy, ktorú ste načrtli, veľa, alebo je to skôr prirodzený úbytok?

- Štatistiky sú čerstvé, nie sú ešte podrobené analýze a teda nevieme, kam tí ľudia smerovali. Je dôležité, či išli len do okolitých okresov alebo či smerovali úplne inde. Súvisí to možno aj s tým, že Košice majú veľké množstvo kvalifikovaných ľudí, ktorí sa v meste necítili byť potrební alebo využiteľní, preto smerovali napríklad do Bratislavy alebo do Prahy. Uvediem trochu odlišný pohľad na vec. Košice boli kedysi významným mestom v Uhorsku, preto istá časť starých Košičanov, ktorí sa hlásili k maďarskej národnosti, smerujú alebo smerovali do Budapešti alebo majú väzby napríklad v Miskolci.

Len v troch okresoch počet obyvateľov stúpol, a to v Gelnici, Spišskej Novej Vsi a v spomínanom okrese Košice-okolie. S čím to súvisí?

- Je dobré pozrieť sa na dlhodobé štatistiky Spiša. Tam bola pôrodnosť vždy vyššia. Súvisí to aj s tým, že sú tam viacpočetné rodiny či rómske komunity, kde je detí viac. To sa týka napríklad aj Kežmarku, Starej Ľubovne či Sabinova. V okolí sú navyše relatívne veľké obce, kde majú aj mladé rodiny napríklad tri, štyri i viac detí.

Sú to trendy, ktoré budú v týchto okresoch pokračovať?

- Je to niečo, čo sa pravidelne opakuje. Na týchto územiach žijú silné ročníky a navyše tam ostávajú. Úplne opačný príklad sú ale okresy na severovýchode Slovenska ako Medzilaborce, Snina, Stropkov či Svidník, kde je prestarnuté obyvateľstvo a ľudí bude len ťažko pribúdať, keďže tam nie sú mladí. Zároveň je vidieť rozdiel aj v súvislosti so sobášnosťou.

Ako to myslíte?

- V Prešovskom kraji sa ľudia sobášia častejšie ako v Košickom kraji. Ja to pripisujem religiozite. Severovýchod Slovenska je známy tým, že je religiózny. Vidíme to aj na volebných výsledkoch. Je tam pomerne silná podpora Smeru, ale svojich podporovateľov má aj Kresťanskodemokratické hnutie (KDH) či OĽaNO. Čím južnejšie v rámci Prešovského kraja ideme, tým silnejšia je voličská podpora pre kresťanských demokratov. Je tam zároveň väčší spoločenský tlak z okolia, aby mladí ľudia zakladali rodiny a sobášili sa. To už nevidím napríklad v južných okresoch Košického kraja, napríklad v okrese Rožňava, kde je väčšie zastúpenie evanjelikov, reformovaných či dokonca neveriacich.

Súvisiaci článok Súvisiaci článok Mama hotel. Majú 30 a stále žijú u rodičov Čítajte

Z výsledkov sčítania vyplýva aj to, že populácia starne, alebo že mierne vzrástol počet slobodných ľudí. Kopíruje Slovensko týmito výsledkami trend v západných štátoch Európskej únie, kde takisto populácia starne?

- Slovensko je štát, kde je starnutie obyvateľstva jedno z najrýchlejších v Európe. Súvisí to aj s tým, že sú tu veľmi silné povojnové ročníky. Počas vojny ľudia rodiny nezakladali, to sa však potom zmenilo. Hovoríme o takzvaných povojnových ročníkoch od roku 1945 do 1955. Treba si uvedomiť, že sú to ľudia, ktorí odišli do dôchodkového veku. Táto generácia mala koncom 70. rokov veľmi silnú pôrodnosť, sú to takzvané Husákové deti. Veľký prepád pôrodnosti bol znova v 90. rokoch, čo súviselo s ekonomickými problémami, s rozpadom federácie, vládami Vladimíra Mečiara, privatizáciami a podobne. To sa odzrkadlilo najmä na prelome milénia.

Nárast ľudí v dôchodkovom veku a s tým spojené problémy si však mnoho ľudí neuvedomuje, no študentov upozorňujem aj na tento aspekt. Mnohí mladí nechcú zakladať rodiny, je to vidieť najmä v západnej Európe. Oveľa lepší je „mama hotel“, teda keď mama operie, postará sa, navarí. Tento fenomén je známy aj ako odkladanie dospelosti.

Ďalší jav je aj zvyšujúca sa školská dochádzka. V minulosti si 20-roční ľudia zakladali rodiny. Dnes mladý človek ukončí vysokú školu ako 25-ročný a namiesto toho, aby sa zaradil do pracovného procesu alebo aby si založil rodinu, sa rozhodne ísť študovať ďalšiu vysokú školu. Väčšina prvoroďáčiek je vo veku 30 plus, čo zároveň vytvára najmä zdravotné komplikácie, o ktorých by vedeli hovoriť lekári. Vidím to už aj u niektorých našich študentiek, ktoré povedia na rovinu, že nechcú riešiť rodinu či deti, ale kariéru.

Vy ste často medzi mladými ľuďmi na prednáškach, je teda nazeranie na založenie rodiny skôr negatívne?

- Je to tak najmä u dievčat, ktoré majú nadštandardné študijné výsledky. Sú to prvé lastovičky, ale tento trend som zachytil už pred dvomi - tromi rokmi. Takémuto postojú tak trochu aj rozumiem. Tí, čo majú deti, si uvedomujú, že musia niečo obetovať. Nemôžu ísť na dve či tri dovolenky ročne, ale venovať sa deťom. Ani kariérny postup už nie je taký, ako keď je človek slobodný a bez rodinných záväzkov.

Otázny zostáva, čo bude o 20 alebo 30 rokov, keď oni odídu do zahraničia, no ich rodičia budú potrebovať pomoc. Zoberú si ich do Bruselu, Mníchova či Prahy, alebo tí, ktorí ostanú, budú pomáhať tým, ktorých deti odišli? V tejto súvislosti je potrebné pozerať sa na dve – tri dekády dopredu, nielen na desaťročné obdobie, kedy je sčítanie obyvateľstva.

Súvisiaci článok Súvisiaci článok Pápež František kritizoval ľudí, ktorí majú psy a mačky namiesto detí Čítajte

Prednedávnom som dokonca k tomuto zachytila aj kritiku pápeža Františka, že ľudia uprednostňujú starostlivosť o mačky a psov, než o deti a odkázal, že je to sebecké. Nie je to ale jeden z „údelov“ života v blahobyte, že sa prosto čoraz viac ľudí rozhodne nemať detí?

- Trošku odbočím, ale raz mi jeden známy veterinár povedal, že človek, ktorý nemá rád zvieratá, nemá rád ani ľudí. Je naozaj dôležité mať lásku aspoň k zvieratám, ale keď budete starý, psík vám neprinesie pohár s vodou, neodvezie vás k lekárovi a niekto sa o vás bude musieť postarať. Možno na to narážal pápež František. Dôchodkový a sociálny systém, ani spoločnosť ako takú, psíci a mačičky nezachránia.

Osobne si však myslím, že je tu pre rodiny obrovský deficit pomoci zo strany štátu. Podpora vo výške približne 25 eur je veľmi nízka. Už sa tu niečo rysuje a keď minister financií hovorí, že je potrebné výrazne podporiť rodiny, má to svoju logiku. Možno aj to bude motivácia, aby ľudia mali viac detí. Nie som pritom zástanca toho, aby takéto benefity boli vyplácané priamo, ale skôr vidím priestor cez znižovanie daňového a odvodového zaťaženia rodičov.

Spomínali ste, že pôrodnosť reaguje na krízy. Ako to ovplyvní pandémia?

- V prvom rade nám pandémia radikálne zvýšila úmrtnosť. Čo sa týka pôrodnosti, neviem, aký je trend na Slovensku, ale zachytil som trendy v istých oblastiach vo svete. Tým, že boli ľudia viac doma, v niektorých domácnostiach sa naozaj narodilo viac detí. Manželia neboli v práci ale doma, tak pôrodnosť vzrástla. Pandémia má však dosah najmä na sociálne kontakty. Univerzita nebola len o nadobúdaní poznatkov, ale aj o budovaní sociálnych vzťahov. Aj na internátoch sa vytvárali rôzne vzťahy, o ktoré sú dnes študenti ukrátení. Stretnutie na káve, pri pohári vína či piva je tiež dôležité, a túto generáciu to poznačí.

Autor: Lenka Haniková

Člen organizovanej skupiny sa mal obohatiť, no žije v paneláku a nemá ani vodičák

11. 1. 2022, 21:50, Zdroj: korzar.sme.sk, Vydavateľ: Petit Press, Autor: Monika Almašiová, Sentiment: Negatívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 70 491 GRP: 1,57 OTS: 0,02 AVE: 1248 Eur

O odsúdení sa dozvedel z novín.

Denník Korzár vám každý deň prináša najzaujímavejšie informácie a najčítanejšie správy nášho webu o aktuálnom dianí najmä na východnom Slovensku.

Pre eurofondový podvod odsúdili exstarostu obce pri Košiciach. Odpočúvali ho Bývalý starosta Andrej Sabol tvrdí, že nič nespáchal. (zdroj: Korzár/Judita Čermáková)

DRUŽSTEVNÁ PRI HORNÁDE. Špecializovaný trestný súd v Banskej Bystrici rozhodol v pondelok v kauze stavebných zákaziek na východe Slovenska.

Ide o viacero rôznych prípadov, ktoré spájajú osoby 12 obžalovaných.

Jedným z nich je výstavba kanalizácie a čistiarne odpadových vôd v Družstevnej pri Hornáde v okrese Košice-okolie.

Z 12 obvinených bola dvom právoplatne uznaná vina formou trestného rozkazu a zvyšní desiat obžalovaní čelili dokazovaniu na hlavnom pojednávaní pred súdom.

Hlavný obžalovaný v celej kauze, podnikateľ Andrej S., bol odsúdený na nepodmienečný štvorročný trest odňatia slobody a finančný trest 30-tisíc eur.

Bývalý viceprimátor Prešova a známy niekdajší hokejista a reprezentant René Pucher (nezávislý) dostal podmienečný trojročný trest odňatia slobody, peňažný trest vo výške 10-tisíc eur a päťročný zákaz výkonu verejnej funkcie, a to pre prijímanie úplatku za intervenciu pri rekonštrukcii jednej z prešovských škôl.

Medzi ďalšími obžalovanými je aj bývalý starosta obce Družstevná pri Hornáde Andrej Sabol (kandidoval za SNS). Viac píše Kristián Sabo.

Cestický starosta napadnutie úradníčky popieral. Napokon vinu priznal Róbert Grešo na okresnom súde. (zdroj: Róbert Bejda)

KOŠICE. Na súde sa bežne stáva, že obžalovaný zmení svoje pôvodné stanovisko a kým na začiatku tvrdí, že nič nespáchal, napokon prizná vinu. Okresný súd Košice-okolie sa v pondelok zaoberal prípadom, ktorého hlavný aktér menil svoj postoj k vine či nevine opakovane.

Na lavicu obžalovaných sa posadil starosta obce Cestice v okrese Košice-okolie, ktorý čelí obvineniu z prečinu ublíženia na zdraví. Hoci Róbertovi Grešovi (nominant Smeru SD) v prípade právoplatného odsúdenia hrozila strata funkcie, napokon súd rozhodol tak, že o ňu nepríde.

A v jesenných komunálnych voľbách bude môcť piatykrát kandidovať. Súd sledoval Róbert Bejda.

Politológ: Psíci a mačičky dôchodkový systém a ani spoločnosť nezachráni Alexander Onufrák. (zdroj: Archív Alexander Onufrák)

Populácia starne, čoraz viac ľudí je slobodných a bezdetných, v Košickom kraji ubúda obyvateľov.

„Dnes mladý človek ukončí vysokú školu ako 25-ročný a namiesto toho, aby sa zaradil do pracovného procesu, alebo aby si založil rodinu, sa rozhodne ísť študovať ďalšiu vysokú školu,“ opisuje ALEXANDER ONUFRÁK z Katedry politológie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Mladí ľudia sa pozerajú na založenie rodiny skôr negatívne a vidí to aj u svojich študentiek.

„Prítomné je to najmä u dievčat, ktoré majú nadštandardné študijné výsledky. Sú to prvé lastovičky, ale tento trend som zachytil už pred dvomi -tromi rokmi. Takémuto postojovi tak trochu aj rozumiem. Tí, čo majú deti, si uvedomujú, že musia niečo obetovať,“ vysvetľuje v rozhovore, v ktorom bližšie približuje fenomény vyplývajúce z prvých výsledkov elektronického sčítania obyvateľstva.

Viac si prečítate v rozhovore Lenky Hanikovej.

Už sa nemajú zadusiť ani stresovať. Ozdobné kapry v parku dostali ochranu Plavák je novinkou v jazierku v Mestskom parku. Ak je silný mraz, zapne ohrev a voda tak nezamrzne. (zdroj: Správa mestskej zelene v Košiciach)

KOŠICE. Kačky a ryby plávajúce v jazierku v Mestskom parku majú nového spoločníka. Pohybuje sa popri nich špeciálny plavák. Jeho úlohou je zabezpečiť, aby sa na hladine nevytvorila ľadová vrstva.

Doteraz museli ľad na vode manuálne rozbíjať zamestnanci Správy mestskej zelene, po novom to za nich urobí technika.

Prečo je ľad na hladine pre kapry a kačky problém, ako plavák funguje, ale aj čo spôsobilo hromadný úhyn rýb v marci 2017, sa dozviete v článku sa dozviete v článku Kataríny Gécziovej.

Košičania už obsadili novotou voňajúce šatne futbalovej arény Košická futbalová aréna. (zdroj: Korzár/Judita Čermáková)

KOŠICE. Veľkým sťahovaním sa do nových priestorov v Košickej futbalovej aréne odštartovali v pondelok zimnú prípravu futbalisti druholigového FC Košice.

Momentálne šiesty tím súťaže chce na jar nadviazať na vydarený záver jesennej časti a zmazať osembodové manko zaručujúce umiestnenie na priečkach, ktoré znamenajú postup či baráž do najvyššej futbalovej súťaže.

„Tešili sme sa na začiatok prípravy. Vedeli sme, že ju budeme začínať sťahovaním na nový štadión a to boli tie očakávania väčšie. Mesiac dovolenky rýchlo zbehol, navyše sme posledné dva týždne mali už individuálne tréningové plány, takže už to nebolo o nejakom úplnom oddychu. Skôr naopak. Ale určite je lepšie byť takto spolu,“ povedal kapitán Peter Kavka pri výkluse na umelej tráve na Janigovej.

Radosť futbalistov z nových priestorov, ale aj ich plány predstavil Svjatoslav Dohovič.

Ďalšie správy Nájdená lebka. (zdroj: KR PZ PO)

Pri vypratávaní pivnice našli lebku. Bola zabalená v papieri a vrecúšku

Od Košíc sa do Maďarska rútil neriadený nákladný vlak. Dvadsaťdva vagónov sa zastavilo až za hranicami

Obetí koronavírusu je vyše 17-tisíc. Prešovský kraj vedie v nových prípadoch

Volkswagen preletel cez priekopu a skončil v stípe. Vodič zraneniam podľahol

Akcia Pavúk odhalila ďalších členov gangu prevádzzačov z východu. Obvinili troch mužov, jeden je policajt

Tragický požiar v domove v Osadnom má už päť obetí. Zomrel jeden z hospitalizovaných klientov

Šport Divákov čakajú na ME hádzanárov prísne opatrenia. (zdroj: TASR)

Očkovanie na ME nestačí. Bufety v Bratislave ani v Košiciach neotvorila

Nóri sú iná liga, proti Rusom to bude vabank, vraví hádzanárska legenda

Recept na dnes Mäsové guľky v paradajkovej omáčke. Recept získate po kliknutí na fotografiu. (zdroj: pixabay.com)

Ak sa vám Denný newsletter Korzára páči, jedným klikom sa môžete prihlásiť na jeho odber .

Autor: Monika Almašiová

Nadčasový Kafka, človek svojej doby

📅 11. 1. 2022, 12:02, Zdroj: litcentrum.sk , Autor: Eva Dědečková, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 580 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 113 Eur

Miroslav Mydlík, Katarína Derzsiová: Tuberkulóza pľúc Franza Kafku

Košice: Lagarto, 2021

V zimný sobotný večer 18. decembra 1920 pricestoval Franz Kafka rýchlikom z Prahy do Popradu, aby sa odtiaľ odviezol električkou do Tatranskej Lomnice, kde naňho čakal konský povoz so saňami smer Tatranské Matliare.

Privítal ho chladný vzduch a matne svetlý obrys zasnežených Tatier, osvetlených mesiacom v prvej štvrtine. Tridsaťsedemročný spisovateľ sa vo vysokohorskom prostredí plánoval liečiť, respektíve aspoň pozastaviť rozvoj pľúcnej tuberkulózy, ktorá uňho prepukla pred tromi rokmi. Celkovo u nás strávil 8 mesiacov, až do konca augusta 1921.

Sanatórium Villa Tatra sa, žiaľ, nedochovalo, ale vďaka snahám lekára nefrológa, profesora Miroslava Mydlíka vznikol neďaleko tohto miesta pamätník, odhalený v máji 2001. V tomto roku si teda pripomíname 100. výročie Kafkovho pobytu v Tatrách, ale aj 20. výročie odhalenia pamätníka Franzovi Kafkovi.

Vďaka spoluautorke, dlhoročnej spolupracovníčke a životnej partnerke už zosnulého profesora, Kataríne Derzsiovej vyšlo v tejto súvislosti druhé vydanie monografie Tuberkulóza pľúc Franza Kafku, venovanej vplyvu choroby a liečebných pobytov na literárnu tvorbu spisovateľa.

Ďalšou pozoruhodnou novinkou je výber 99 zaujímavostí z Kafkovho života od Reinera Stacha, známeho životopisca a autora oceňovanej trilógie o Kafkovi (Rané roky, Roky rozhodovania a Roky poznania).

Liečebné pobyty 1917 – 1924

Monografia venovaná téme Kafkovej tuberkulózy nám v tvrdej väzbe a na kvalitnom papieri umožňuje aj vďaka bohatej, viac-menej kvalitnej obrazovej dokumentácii navštíviť miesta, kde Franz počas trvania svojej choroby istý čas pobudol. Od počiatočného chrlenia krvi v byte v Schönbornskom paláci v Prahe počas augustovej noci roku 1917 prejde Franz mnohé miesta pomaly sa rozpadajúceho Rakúsko-Uhorska, neskôr už novovzniknutého Československa, Talianska, Nemecka či Rakúska, kde napokon v roku 1924 umiera, vyčerpaný neznesiteľnými bolesťami, spôsobenými rozšírením tuberkulózy do hrtana. Samozrejmosťou publikácie sú aj úvodné základné biografické informácie. Trochu rušivo pôsobí nezjednotená jazyková podoba citátov (niekde česky, niekde slovensky), viaceré chyby (jednak už v rokoch v obsahu a na ďalších miestach v texte, ale aj jeden obzvlášť úsmevný, keď Franz Kafka píše pohľadnicu v apríli 2015), zato ako pozitívum možno vnímať doplnok v podobe anglickej mutácie textu (avšak so zachovanými chybami).

V závere je priestor venovaný pomníkom Franza Kafku a spomína sa aj medzinárodný medicínsko-literárny memoriál, ktorý sa v rokoch 2001 – 2017 konal v Tatranských Matliaroch a Tatranskej Lomnici. Žiaľ, po smrti profesora Mydlíka táto činnosť ustala, čo je veľká škoda. Pevne verím, že v budúcnosti budeme môcť na dobrú tradíciu nadviazať a uctiť si pamiatku Franza Kafku aj profesora Mydlíka.

Monografiu je možné považovať za na slovenské pomery výborný počin, ktorý by – práve v súvislosti so zameraním knihy – získal hádam aj mimoriadny medzinárodný význam, ak by priniesol preklady autentickú lekárskej dokumentácie pacienta Franza Kafku. Koho by zaujímal bližší, trochu osobnejší pohľad na jeho pobyt v Tatranských Matliaroch, Podtatranská knižnica v Poprade ešte v roku 1997 vydala výber z Kafkovej korešpondencie s názvom Tatranské listy, ktoré nie sú uvedené medzi zdrojmi v recenzovanej publikácii o tuberkulóze pľúc. Napriek tomu, že tieto Tatranské listy by si zaslúžili nové, redigované a rozšírené vydanie, môže sa z nich čitateľ dozvedieť mnoho zaujímavého, napríklad to, že Kafkovi z ľubozvučnej slovenčiny ostalo v spomienkach len v električke započuté „oioioi!“

Franz Kafka ako človek z mäsa a kostí

Keď sme pri Matliaroch, počas pobytu zachytili Franza celkom kvalitné fotografie, ktoré poslal potom rodine do Prahy ako pohľadnice. Ukazujú ho nie ako ten mýtus bezkrvného neurotika, ktorý sa okolo neho po smrti vytvoril, ale ako veľmi sympatického, štíhleho muža s chlapčenskými črtami a úsmevom na tvári v spoločnosti iných ľudí. A keď už hovoríme o tom „ľudskom“, od nemeckého životopisca Reinera Stacha vyšla v českom preklade kniha s názvom To že je Kafka?, ktorú podčiarkuje marketingovo bombastický podtitul: 99 odhalení.

Pre znalcov Franza Kafku tých „odhalení“ asi nebude až toľko, ba niektoré – dalo by sa povedať – chýbajú, ale pre bežného čitateľa to určite bude chutná vianočná bonboniéra! Vybrané náplne môžu byť – aj vzhľadom na aktuálnu spoločenskú situáciu – asi pre niekoho exoticky páľivé či kyslé, keď spozná Franzov postoj k očkovaniu (mimočodom, sám ochorel asi dvakrát na španielsku chrípku, ktorá v jeho rodine niektorým privedila smrť), ba možno by ho dnes, keby žil a tvoril, čakalo potretie dechtom a perím, ktovie...

V každom prípade by mu súčasné celospoločenské otrasy a zúriro iracionálna polarizácia spoločnosti zrejme poskytla výživné námety na tvorbu. Okrem perličiek z jeho života, napríklad, ako si rád dal pivo, vyšiel do zábavného parku na kolotoče alebo občas navštevoval nočné kluby, či to, aký bol jeho vzťah k technickým novinkám jeho doby, k tomu všetkému nájdeme veľmi dôležitý Stachov komentár, ktorý zasadzuje jednotlivé zlomky do dobového kontextu a približuje informácie o dotknutých miestach či osobách, vrátane fotografií.

Podstatnou súčasťou knihy sú biografické údaje o najdôležitejších spomínaných osobách z rodiny a okolia Franza Kafku, ktoré ukazujú ich často veľmi tragický osud, najmä v dôsledku zmien režimov. Kniha, ktorá je výsledkom poctivého dlhoročného sedenia nielen nad materiálmi z archívu v Marbachu, sa číta – pardon – hltá sama!

Eva Dědečková (1988)

Filozofka a publicistka. Vyštudovala filozofiu a dejiny filozofie na **UPJŠ** v Košiciach a na Univerzite Karlovej v Prahe. V súčasnosti pôsobí ako vedecká pracovníčka na Filozofickom ústave SAV v Bratislave. Venuje sa fenomenológii, prednostne kozmologickej filozofii výchovy Eugena Finka a Friedricha Nietzscheho.

Pomník Franza Kafku v Tatranských Matliaroch

Zdroj: archív E. D.

Nezabudni sa podeliť s ostatnými čitateľmi

Autor: Eva Dědečková